

Oyunlar ve
projeler

Afetleri önlemeyi öğrenme

Çocuklar da afet riskini
azaltmaya katkıda
bulunabilirler.



Eğitim topluluğu için mesaj

Bu paket, eğitim topluluğu ve çocuklar için afet riskini azaltmaya yönelik yenilikçi ve etkileşimli bir araç sunmayı amaçlamaktadır.

Deprem, seller, kasırgalar, volkanik patlamalar ve heyelanlar insanlık tarihi boyunca var olan doğal olaylardır. Ancak, hızlı nüfus artışı, çevresel bozulma ve kirlilik, artan yoksulluk ve diğer faktörler bu fiziksel olayların afete dönüşmesine yol açar. Bu olaylar kitlesel can kayıplarına, altyapının ve mülklerin zarar görmesine neden olur ve çocuk haklarını tehlikeye atar.

Çocuklar, özellikle bebekler ve özel gereksinimliler (örneğin görme yetersizliği, işitme yetersizliği olan bireyler gibi), doğal veya insan yapımı bir tehditle karşı karşıya kaldıklarında en savunmasız, zarar görebilir sosyal gruplardan birini oluştururlar. Birçok afet, çocuklar okulda eğitim haklarından yararlanırken meydana gelir. Çocuklar güvenli bir şekilde yaşama hakkına sahiptir. Onlara yeterli koruma sağlamak ulusal ve yerel yönetimlerin, ulusal ve uluslararası toplumların, kurumların, ailelerin ve okulların görevidir. Onlar bugünün çocukları, yarının gençleri ve geleceğin yetişkin nüfustur.

Afet riskini azaltmanın okulda başladığına inanıyoruz. Bunu gerçekleştirmek için afet riskini azaltma eğitimini okul programı ile bütünleştirmemiz gerekmektedir. Afet riskini azaltma şu yollarla sağlanabilir:

- Güvenli okulların tasarımı ve inşası;
- Okul altyapısının güçlendirilmesi ve bakımı; Özel gereksinimlilerin erişimi için uyarlamalar; Okul güvenlik planlarının geliştirilmesi
- Risk azaltma konularında ve en önemlisi gerçek afet durumlarında eğitim hakkının sağlanması.

Toplumun ortaklaşa ve sürekli bir şekilde çalışması, afetlerin etkilerinin azaltılmasına katkı sağlayabilir. Bu süreçte çocuklar:

- Okul etkinliklerinde toplumun geniş bir kesimini bir araya getirerek;
- Aileleri ve toplumu tehditler hakkında bilgilendirerek ve önleyici tedbirler almaya teşvik ederek;
- Hem eylemler hem de tutumlar yoluyla bir "önleme kültürü" geliştirerek önemli bir rol oynayabilirler.
- Bu ayrıca insanların dünya üzerindeki etkilerine, doğal olgulara ve sonuç olarak doğa ile dengeli bir şekilde nasıl yaşayabileceğimize ilişkin daha geniş bir anlayış geliştirilmesine katkı sağlar.



Bu paket çocuklara yöneliktir ve okullarda var olan malzemeler üzerine temellendirilerek tasarlanmıştır. İçeriği, çocukluk boyunca risk önleme kültürünün geliştirilmesinde eğitimin ve öğrenme sürecinin rolünü vurgulamak için güncellenmiştir. Hem afet durumlarında hem de tüm afet riskini önleme girişimlerinde çocuk haklarının önemine ilişkin konular -özel gereksinimlilere dikkat edilerek- dahil edilmiştir. Bu materyaller sosyal bilgiler, doğa bilimleri, kültürlerarası veya çevresel çalışmalarda kullanılmak üzere tasarlanmıştır.

Paket, afet riski eğitimi çocuklar için ilgi çekici ve eğlenceli hale getirmek amacıyla, çocukların oynayarak öğrendikleri eğitsel bir oyun olan "Riskli Alan (Riskland)"ı içermektedir. Bu paket, Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF) ile Birleşmiş Milletler Afetlerin Azaltılması Uluslararası Strateji Ofisinin (UNISDR) ortak çabasının ürünüdür. Paketin Türkçeye uyarlaması ve basımı Anadolu Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından desteklenen 1910E149 nolu "Riskland Eğitim Setinin Türkçeye Uyarlanması ve Öğrencilerin Afet Bilinci Düzeylerine Etkisi" adlı proje kapsamında gerçekleştirilmiştir. Paket içeriğinin, öğrenme ve öğretme sürecinde hem yararlı hem de eğlenceli bulacağınızı umuyoruz.

Afetlerin farkında olalım!

Doğa yaşamın kaynağıdır.

İnsanlar doğanın bir parçasıdır ve yaşam kalitemiz bu gezegeni paylaşan tüm yaşam formlarına bağlıdır.

Doğaya önem vermeliyiz çünkü mutluluğumuz, sağlığımız ve refahımız ona bağlıdır.

Doğal çevre, sürekli bir hareket ve dönüşüm sürecindedir. Bu süreç yağmur, rüzgar, yer sarsıntıları, erozyona neden olan doğal toprak yorgunluğu gibi olağan doğal fiziksel olaylar yoluyla kendini gösterir.

Depremler, seller, yangınlar, volkanik patlamalar, tropikal fırtınalar, kasırgalar, elektrik fırtınaları, heyelanlar, kuraklıklar, salgınlar tıpkı güneş ve yağmur gibi doğanın bir parçasıdır.

Geçmişte insanların kendilerince bu doğa olayları hakkında nesilden nesile aktarılan açıklamaları vardı. Günümüzde bilim, tarih ve jeoloji atalarımızın bilgeliği ile zenginleşerek bu olayları daha iyi anlamamıza yardımcı oluyor. Bu da korku içinde doğa olaylarının gerçekleşmesini beklemek yerine harekete geçmemizi sağlıyor.

Bununla birlikte, bu olaylar hala dünyanın her köşesinde olması gerekenden daha fazla hasara neden olarak afet riskini önleme kültürünün geliştirilmediği yerlerde insanları ciddi şekilde etkiliyor.



Afet nedir?



Gözlerinizi kapatın ve bir afet düşünün.

Bu, babaannenizin, anneannenizin, dedenizin size anlattığı eski bir hikaye ya da radyo veya televizyonda duyduğunuz bir olay ya da bir süre önce toplumunuzu etkileyen bir sel olabilir.

Belki de bir fırtına, yangın, kuraklık ya da tehlikeli maddelerle kirlenmenin neden olduğu bir afet düşünüyorsunuz? Ne yazık ki, evlerin sular altında kalması sonucu oluşan hasarı; rüzgar tarafından tahrip edilen mısır tarlalarını, büyükannenizin asla geri gelmeyen tavuklarını; nehir tarafından yıkılan köprüyü, yaralanmış, korkmuş ve yardım isteyen insanları da hatırlıyor olabilirsiniz. Şüphesiz, diğer insanların onların güvenliğini sağlamak için geldiğinin de farkındasınızdır. Ama sonuçta hiçbir şey eskisi gibi olmadı.

Afeti, bir toplumda oluşması engellenemeyen doğal (yağmur, volkanik patlama, deprem, kuraklık, don) veya insan yapımı bir olay (patlama, yangın, toksik madde dökülmesi, çevresel bozulma) meydana geldiğinde ortaya çıkan bir kriz durumu olarak tanımlayabiliriz.

Böyle bir olay, insanlara, topraklarına ve mallarına küçük, orta ve büyük ölçekli hasar verdiği için tehlikelidir.

Bu, yağmur, yer sarsıntısı, kar veya gelgit dalgalarının aslında afet olmadığı anlamına gelir. Öyleyse, doğal veya insan yapımı bir olay kesin olarak ne zaman afet sayılır?

Bir afetin gerçekleşmesi için iki unsur bulunmalıdır:

1. Bir tehdit ve

2. Tehlikeli olay veya olguyla başa çıkma kapasitesinden yoksun güçsüz bir toplum. Buna "zarar görülebilirlik" denilebilir. Tehditler ve zarar görülebilirlik bir araya geldiğinde bir afette temel bileşen olan "risk" oluşur. Risk gerçekleştiğinde onu bir afetin takip edeceği kesindir.

Hatırlatma: Çocukların her zaman korunma hakkı ve kendilerini nasıl koruyacaklarına ilişkin bilgi edinme görevi vardır.

Tehdit nedir?

Tehdit, bir toplum için tehlikeye işaret eden doğal veya insan ürünü bir olayın gerçekleşme olasılığıdır. Farklı tehdit türleri vardır. Bazıları deprem, fırtına, kasırga, volkanik patlama, aşırı kar yağışı ve çığ, kuraklık, elektrik fırtınası veya sel gibi doğaldır. Bazıları ise, teknolojik kazalar (patlamalar, yangınlar ve toksik maddelerin dökülmesi), denizlerin ve nehirlerin çöple kirlenmesi, ormansızlaşma, yanlış yapılaşma, hava kirliliği, çevresel bozulma ve savaş-terörizm gibi insan kaynaklıdır.

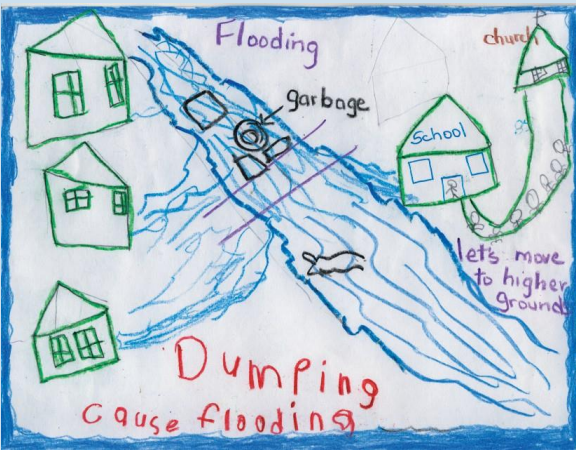
Doğa olayları: Kaynak mı? Tehdit mi?

Doğa olayları her zaman bizim için bir tehdit oluşturmaz. Aslında tam aksine güneş, yağmur, rüzgar ve dünya, biz insanların yiyecek üretmek, evler inşa etmek ve yemek pişirmek, enerji üretmek için kullandığımız bazı doğa olayları ve kaynaklardır. Doğal kaynakları başka hangi amaçlar için kullandığımızı düşünüyorsunuz?

Bir nehir, yatağından taşıdığı sular, nehir yatağına ve taşkın alanına toprağı besleyici maddeler bırakır. Bu bölgeler insanların çocuklarını sağlıklı bir şekilde büyütmelerini sağlamak amacıyla ürünler ektikleri ve yetiştirdikleri yerlerdir. Bir zamanlar volkanik bir patlama sonucu küllerle kaplanmış yerler şu anda en iyi tarım alanları arasındadır. Hidroelektrik enerji üretmek, ekili alanları sulamak ve aynı zamanda insanlar ve hayvanlar için içme suyu sağlamak amacıyla yağmura ihtiyacımız var. Rüzgar, çevreyi kirliletmeyen rüzgar enerjisi üretmemize yardımcı olur.

Ancak, biz insanlar su ve orman gibi doğal kaynaklarımızı aşırı kullanarak pek çok çevresel tehdit oluşturmaktan sorumluyuz.

Çocuklar kendilerini sanat yoluyla ifade ederler.



Arkadaşlarınızla bir duvar resmi oluşturun. Onu bölümlere ayırarak her biriniz çöpleri çöp kutusuna atmak gibi çevreyi korumanın bir yolunu resmederek gösterin.





Toplunuzda afet riskinin nasıl azaltılabileceğini resmedin.

Okulunuz acil durumlarda sığınak olarak kullanılıyorsa kendiniz, sınıf arkadaşlarınız ve toplumun diğer üyeleri için okulunuzun nasıl güvende tutulabileceğini resmedin. En öncelikli grupları (çocuklar, yaşlılar, özel gereksinimliler vb.) düşünün, güvenli olduklarından nasıl emin olacaksınız?

Birçok örnek var. İki aşağıda yer alıyor. Okulda ve evde diğer örnekler üzerinde düşünerek tartışınız.

- Tropikal bölgelerde yer alan Mangrov ağaçları kesildiğinde, kıyı popülasyonları seller, yüksek gelgitler, gelgit dalgaları, kasırgalar ve fırtınalar gibi doğal olaylara daha fazla maruz kalmaktadır. Çünkü, Mangrov ormanları ekosisteme giren ve çıkan su miktarını kontrol eder.
- Buzdolaplarında veya deodorantlarda kullanılan KFK'ler (kloroflorokarbonlar) olarak bilinen kimyasal maddeler ozon tabakasını inceltir. Ozon tabakası güneş ışınlarına (UVB) karşı bir tür koruyucu kalkan olduğundan, insanlarda bazı hastalıklar- özellikle cilt kanseri ve göz problemleri- ozon tabakasının koruyuculuğunun azalması ile ilişkilendirilmiştir.

Bu örnekler, insanlar doğa tarafından sağlanan kaynakları verimli kullanmadığında neler olduğunu göstermektedir. Çevreyi korumak ve afetlerin önlenmesine yardım etmek herkesin sorumluluğudur!

Eğitim, çocukları çevreye saygı duymaya hazırlamalıdır.

Sınıf arkadaşlarınızla, öğretmenlerinizle ve ailenizle birlikte çalışarak, okulunuz veya toplumunuz için bir tehlike ya da tehdit oluşturan doğal veya insan kaynaklı olayları işaretleyin:

Deprem veya yersarsıntısı 	İstila 	Sel 	Hava kirliliği 
Volkanik patlama 	Kuraklık 	Elektrik fırtınası 	
Gelgit dalgası veya Tsunami 	Heyelan 	Ormansızlaşma 	Yakındaki tehlikeli maddeler ve malzemeler 
Kasırga 	Hortum 	Orman yangını 	

İklim değışikliğı

İklim değışikliğini duymuş olabilirsiniz. Dünyanın ortalama sıcaklığı artıyor. Tıpkı hasta olduğunuzda vücut sıcaklığınızın artması gibi. Fakat dünyanın sıcaklığının artmasına neden olan şey ne?

Küresel ısınma konusunda çalışan insanlar (küresel çünkü tüm dünyada oluyor), sera gazı (SG) miktarının değışmesinden biz insanların sorumlu olduğunu söylüyor. Sera etkisi, dünyada yaşam için gerekli olan doğal bir olaydır. Bu etki olmasaydı, dünyada sıcaklık çok düşük olur ve yaşam formu olmazdı.

Dünya, kendisine ışınlar şeklinde ulaşan güneş enerjisi ile ısınır. Atmosfere ve Dünyaya ulaşan güneş enerjisi bölünür, bir kısmı uzaya geri döner, bir kısmı Dünya'nın yüzeyi tarafından emilir, geri kalanı saçılarak gökyüzünün mavi görünmesini sağlar.

Dünya tarafından emilen enerjinin bir kısmı uzaya geri döner. Bu enerjinin tutulmasından sorumlu doğa olayı sera etkisi olarak bilinir. Sera etkisi, enerjiyi emen bir battaniye gibi görev yapan sera gazları (GHG) olarak bilinen bazı gazların kullanılmasıyla ısının korunmasıdır. Bu, Dünya'nın ideal bir sıcaklığı korumasını sağlar ve böylece biz su bulabilir ve yaşayabiliriz. Aynı ilke serada ekin üretmek için de kullanılır. Sera gazlarının en temeli karbondioksit (CO_2) olarak adlandırılır, diğerleri metan (CH_4), su buharı (H_2O) ve nitroz oksittir (N_2O).

Eğer sera gazları doğal bir olay ise ve yaşam için gerekliyse sorun nedir? Sera gazları atmosferde bir dengeyi koruyarak bulunurlar. Sorun, örneğin karbondioksit miktarı artıp bu denge bozduğunda ortaya çıkar. Karbondioksit gazının artışı sera etkisini artırır ve Dünya'nın sıcaklığı normalden daha fazla yükselerek dengeyi daha da bozar ve bu da küresel ısınmaya yol açar. Küresel ısınma daha sonra ortalama sıcaklıkların farklılaştığı iklim değışikliğı olarak bilinen başka bir çevresel soruna yol açar.



Peki atmosferde karbondioksit (CO₂) miktarının artmasından kim sorumlu? Bu durumdan biz insanlar sorumluyuz. Ormansızlaşmaya neden olduk, ama her şeyden önce, yakıt yağı, motorin, kömür ve diğer ürünler gibi fosil yakıtları (fosiller çünkü milyonlarca yıl önce yer altında çözülmüş bitki ve hayvanlardan oluşuyorlar, yakıtlar çünkü yanabiliyorlar) kullanmaktayız. Fosil yakıtlar yandığında, karbondioksit açığa çıkarır. Bu, insanların otomobillerde ve uçaklarda, enerji üretimi veya fabrika makinelerinin çalışması için kullandığı yakıttır.

Araştırmacılara göre iklim değişikliği yaygın etkilere neden olmaktadır. Sıcaklıkların artması buzulları eritmekte ve artan ısının su seviyesini yükseltmesi beklenmektedir. Daha az tarım mahsulünün elde edileceği, farklı bölgelerde yağmur ve kuraklıkların artacağı, daha yoğun çöl sıcakları ve su kıtlıkları olacağı öngörülmektedir. Ayrıca, farklı ekosistemlerdeki dengesizliğe bağlı olarak salgın ve bulaşıcı hastalık düzeylerinde artış bekleyebiliriz.

İhtiyacımız olan değişimde aktif bir rol alın:

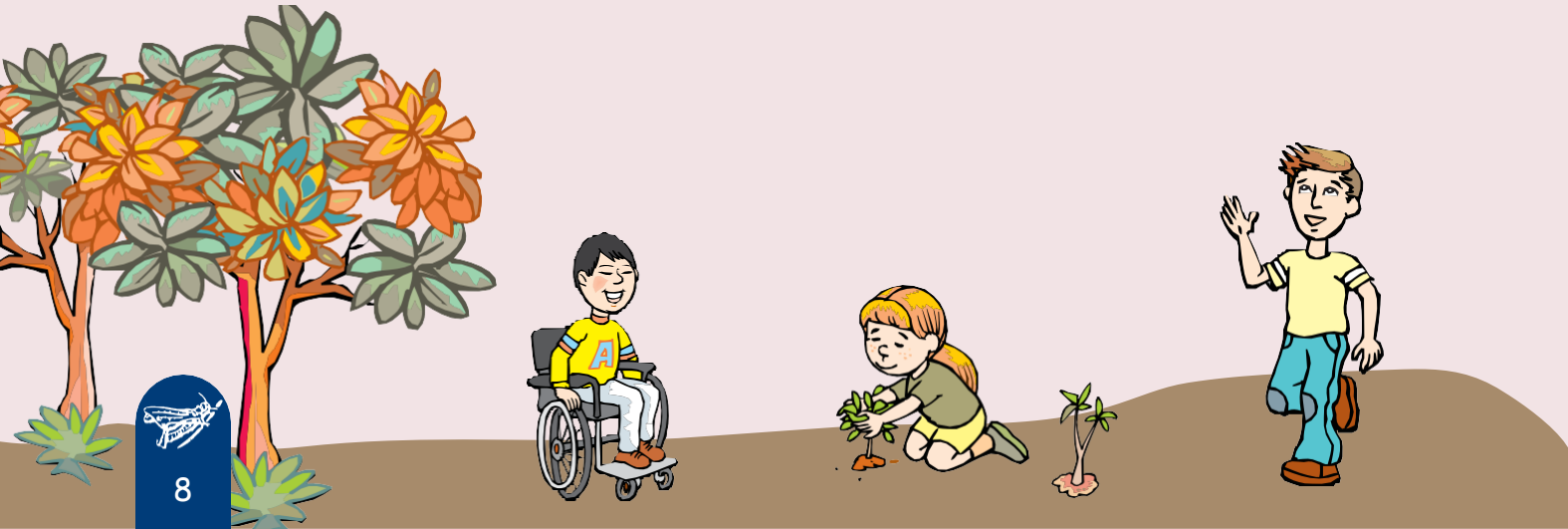
- İklim değişikliği ve olumsuz etkileri hakkında arkadaşlarınızla ve ailenizle konuşun.
- Öğretmeninizden derslerde bu konuya ilişkin bilgi vermesini isteyin.
- Enerji tasarrufu sağlayın. Böylece ihtiyacımızdan daha fazlasını üretmek zorunda

kalmayacağız. Plastik ürünleri yeniden kullanın - plastiklerin ayrışarak yok olması 500 yıldan

fazla sürer.

- Bir ağaç diki - ağaçlar karbondioksiti emerler-.
- Bisikletiniz varsa, daha sık kullanın. Zinde ve sağlıklı olmanızı sağlayacak ve büyük miktarda karbondioksit açığa çıkaran taşıma araçlarını kullanmak zorunda kalmayacaksınız.
- Su sınırlı ve zarar görebilir bir kaynaktır. Suyu sorumlu bir şekilde kullanın - bazı ülkeler halihazırda su kıtlığı ile ilgili sorun yaşamaktadır.

Asociación Equipo de Maíz, El Cambio Climático, El Salvador, 2004 Ecopibes.com, El efecto invernadero. At: <http://www.ecopibes.com/problemas/invernadero/hacer.htm> Revised by: Juan Carlos Fallas. General Director: Instituto Meteorológico Nacional, Costa Rica'dan alınmış ve uyarlanmıştır.



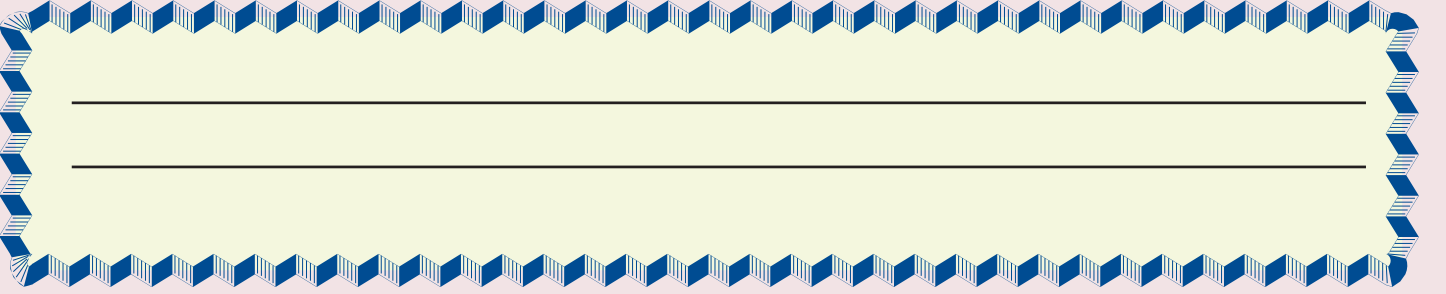
Zarar görebilirlik nedir?

Zarar görebilirlik, bir toplumun risk olarak adlandırdığımız insan ürünü ya da doğal olaylardan etkilenme tehlikesi olduğunda ortaya çıkar.

Zarar görebilirliği belirlemek için öncelikle nelere karşı korunmamız gerektiğini düşünmeliyiz? Heyelan, yangın, sel, gelgit dalgası veya tsunami?

- Kıyı yerleşimleri gelgit dalgalarına (tsunamiler) ve yüksek gelgitlere karşı daha zarar görebilir durumdadır. Bu durum kıyıda daha yüksekte ve uzakta olduklarından dağlık bölgelerde yaşayanlar için geçerli değildir.
- Dağlık alanda yaşayan insanlar düz alanda yaşayanlara göre heyelanlardan daha fazla zarar görebilir durumdadır.

Sizin toplumunuz ne tür zarar görebilirliklere sahip?



Zarar görebilir olmak, yangınlar, depremler veya kasırgalar gibi belirli tehditlerle karşı karşıya kaldığımızda zayıf olduğumuzu söylemek gibi bir şeydir. Depremlere, yağmurlara ve şiddetli rüzgarlara karşı dayanıklı olmayan zayıf ve korunaksız alanlar üzerine inşa edersek evlerimiz ve okullarımız da zarar görebilirliğe sahip olabilir.

Daha az zarar görebilir bir evi nasıl inşa edebilirsin- bir kasırgada ayakta kalabilecek ve güçlü rüzgarlara dayanabilecek bir ev-

(İpucu: Bazı yerlerde çatıları çivilerle tuttururlar ve hatta zemine sabitlerler!)

Zarar görebilirlik, aynı zamanda, insanların ve toplumların afetten kaçınmak için kendilerini ve çevreyi korumaya yönelik sahip oldukları kapasite ile de ilişkilidir. Kapasite, bir afet riskini ve afetin etkilerini azaltmak için, bir toplumda var olan tüm güç ve kaynakların birleşimidir.

Bazı durumlar tehditlere karşı zarar görebilirliğimizi artırabilir. Örneğin:

Çevresel bozulma: Ağaçlar kesildiğinde ve yerine yenisi dikilmediğinde ormansızlaşma artar ve topluluklar yağmurlara karşı daha zarar görebilir hale gelirler.



Hazırlıksız olma: Okullar, karşılaşılabilecekleri tehditleri belirlemek için aileler ve toplumla birlikte çalışabilirler. Bir afet durumunda harekete geçmeye hazırlıklı olmak için organize olabilir ve bir risk önleme planı yapabilirler. Organize olmayan öğrenciler ve yerel topluluklar bilgilendirilmedikleri ve afet durumunda yapılacaklara ilişkin hazır olmadıklarından daha zarar görebilir hale gelirler.

Özel durumu olan bazı insanlar: Yaşlılar, hastalar ve çocuklar -özellikle bebekler ve özel gereksinimi olanlar- daha kırılgan ve hassastırlar. Bu yüzden daha fazla koruma ve bakıma ihtiyaçları vardır.

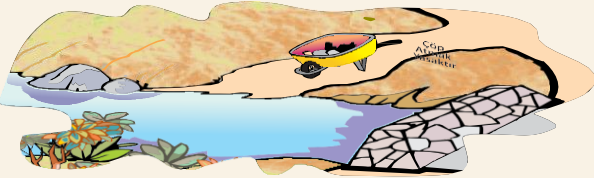
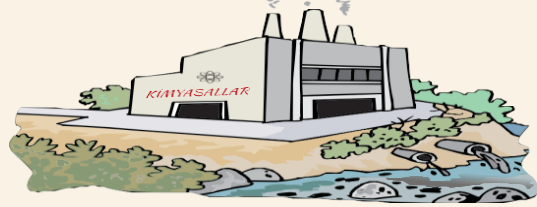


Zarar görebilirliğimizi nasıl azaltabiliriz?

- **Binaları güçlendirmek:** Her okul güvenli olmalıdır. Okul depreme dayanıklı olacak şekilde inşa edilmemişse, çökme olasılığını azaltmak için altyapı güçlendirilmelidir.
- **Afet riskini azaltma eğitimi:** Programın bir parçası olarak afet riskini azaltmayı öğreten okullar, çocukları doğa ile uyumlu bir şekilde yaşamaya, temel risklerden kaçınmaya ve bir afet durumunda kendilerini, ailelerini ve toplumlarını korumaya yönelik eğitirler.
- **Haklarının farkında olan çocuklar:** Haklarının farkında olan çocukların zarar görebilirlikleri daha azdır. Çünkü yerel, ulusal ve uluslararası yetkililerden, riskin önlenmesi ve afetlerin azaltılmasına ilişkin haklarının korumasını ve sağlanmasını talep ederler.

Yaşanılan bölge, cinsiyet, renk, özel gereksinim, din, dil gibi özelliklerden bağımsız olarak çocukların bir afet durumunda dahi hakları vardır.

Yönerge: Hangi durumun güvenli, hangi durumun güvenli olmadığını belirtin.



Eşleştirme: Aşağıdaki kavramları tanımlarıyla eşleştirin.

ACIL DURUM MALZEMELERİ

AFET

RİSK HARİTASI

KAPASİTE

ZARAR GÖREBİLİRLİK

RİSK

TEHDİT

Bir toplum için tehlikeyi işaret eden/ gösteren/ doğal veya insan ürünü bir olayın gerçekleşme olasılığıdır.

Her ailenin hazırladığı ve acil bir durumda kolayca yanlarına alabilecekleri kaynaklardır.

Bir toplumun afetlerle başa çıkma gücü veya yeterliliği.

Bir toplumun risk olarak adlandırdığımız insan ürünü ya da doğal olaylardan etkilenme tehlikesi olduğunda ortaya çıkar.

Bir tehdidin (deprem, kasırga vb.) ciddi ekonomik, sosyal ve çevresel sonuçları olan bir afete dönüşme olasılığı.

İnsanların üstesinden gelemeyeceği bir kriz durumu.

Toplum için önemli olan okullar, hastaneler, idari binalar ve diğer önemli binalar ile aynı zamanda ekili alanlar ve parkları gösteren bir çizim ya da modeldir.



Afet riski nedir?

Risk, bir afetin gerçekleşme olasılığıdır. Bu olasılık, tehdit ve zarar görülebilirlik birleştiğinde meydana gelir. Tehdit ve zarar görülebilirlik birbirinden ayrı olduklarında herhangi bir risk taşımazlar fakat bir araya geldiklerinde bir risk oluşur.

"Bir afetin" gerçekleşme riskinin farkında olduğumuzda, onun ne düzeyde zarara ve kayba yol açabileceğini de biliriz ve hiç kimse bunun olmasını istemez.

İyi haber şu ki, bizler afete yol açabilecek bir durumu önlemek için tehdit ve zarar görülebilirlik arasındaki ilişkiyi yönetebiliriz. Bunu, halihazırda var olan risklerin sayısını kontrol altında tutarak ve olası risklerin sayısının artmasını engelleyerek yapabiliriz.

Riski ve afeti nasıl önleyebilir veya azaltabiliriz?

Doğanın afetlere değil, doğa olaylarına neden olduğunu ve insanların kısmen risklerin artmasından ve afetlerin meydana gelme olasılığından sorumlu olduğunu zaten biliyoruz. Öyleyse, şimdi riski önleme ya da bu doğa olaylarının köyle, kasabalar, şehirler, topluluklar ve çevre üzerindeki etkisini azaltma zamanıdır.

Doğa olaylarının oluşmasını engelleyemsek de kendimizi tehdiye karşı daha güvenli hale getirmek ve riski azaltmak için harekete geçebiliriz. Afetlerden tamamen kaçınamamak da iyi haber şu ki, onlarla başa çıkma ve onlardan kurtulma yeteneğimizi geliştirerek daha az hasar oluşmasını sağlayabiliriz.



Herkes iş başına!

Çocuklar aktif ve önemli bir rol oynayabilir. Okulunuzda ve yerel topluluklarda riskleri önlemek ve afetten kaçınmak için neler yapabileceğinize ilişkin bazı örnekler şunlardır:



Çevreyi korumak ve iyileştirmek için kampanyalar düzenlemek:

Bir nehir yatağı gibi uygun olmayan yerlere çöp dökersek ne olur? Nehirler, denizler ve okyanuslar çok kirli hale gelir.



Hem karadaki hem de sudaki hayvanlar ve bitkiler ölebilir. Şehirlerde, yere atılan kağıtlar veya plastik şişeler drenaj sistemlerini tıkarlar.

Bu nedenle çöplerin artması sokakların ve caddelerin sular altında kalmasıyla sonuçlanır. Çevrenizde bulunan nehirleri temiz tutmak için bir kampanya düzenlemek üzere, arkadaşlarınızı, öğretmeninizi, ailenizi, yerel yönetimi ve toplumun önde gelenlerini bir araya getirebilirsiniz. Bu risk önleme ve afetlerin azaltılması için iyi bir proje olacaktır.

Bu projede birlikte çalışan herkesi ve topladığınız çöp miktarını göstermek için fotoğraflar çekebilirsiniz.

Yetişkinlerden bir fotoğraf sergisi düzenlemenize yardım etmelerini isteyin. Bu sergi okulunuzda, yaşadığınız yerin meydanında, belediye veya valilik binalarında, halk kütüphanelerinde gerçekleştirilebilir. Herkesin nehirden topladığınız çöp miktarının farkına varması için bu sergiyi kullanabilirsiniz. Bu sergi aynı zamanda nehri temiz tutmanın herkesin sorumluluğu -büyük ya da küçük- olduğunu gösterecektir. Temiz nehirler çevresel bozulmayı ve selleri önler.

Doğanın korunmasını teşvik edin.

Kesilen ağaç sayısındaki artış, şiddetli yağışlara ve heyelanlara karşı zarar görebilirliği artırır. Bir ağaç dikme projesi organize etmek için okulunuzdaki ve toplumunuzdaki yerel yetkililerle birlikte çalışın. Diktiğiniz ağaç türlerinin bölgenizin ve ülkenizin yerli ağaç türleri olduğundan emin olun. Bu şekilde doğanın korunmasına, heyelan ve erozyonunu önlenmesine yardımcı olacaksınız. Ağaçlar büyüdüklerinde meyveleri daha fazla kuşu, kelebeği ve hatta bazı hayvanları bölgeye çekecektir.



Değişimin bir parçası olun ve başkalarının da katılmasını sağlayın

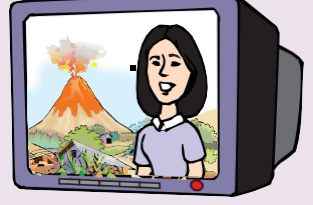
Ailenizi, arkadaşlarınızı ve sınıf arkadaşlarınızı kaynakları farklı şekillerde kullanmaları için teşvik edin. Enerji tasarrufu sağlamalarında, suyu duyarlı bir şekilde kullanmalarında ve attıkları çöp miktarını azaltmalarında onlara yardımcı olun.

Eğer ailenize nasıl enerji tasarrufu sağlandığını gösterirseniz, sizi takip edeceklerdir:

Kullanılmadığı zaman ışıkları kapatın.

Kimse izlemiyorsa televizyonu kapatın.

Güneş ışığı sağlıklı ve bedavadır. Düzenli olun ve ödevlerinizi gün ışığında yapın.



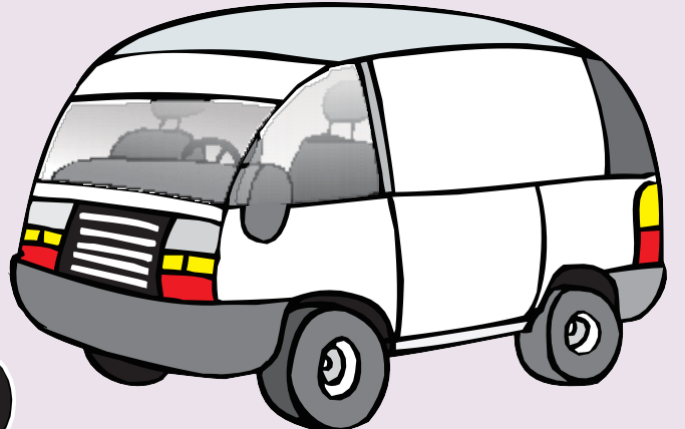
Attığınız çöp miktarını azaltın. Unutmayın: atık bertarafında çevrenin kirlenmesine neden olan yüksek miktarda enerji kullanılır:

- Ambalajları tekrar kullanın (plastik veya cam).
- Ambalaj miktarı fazla olan ürünler satın almaktan kaçının daha fazla çöp üretirler.
- Mümkün olduğunda kağıdı yeniden kullanın.



Suyu koru:

- Damlayan bir musluk görürseniz, hemen kapatın.
- Çevrenizde bir sızıntı görürseniz, belediyeye veya ilgili kurumlara bildirin.
- Dişlerinizi fırçalarken suyu kapatın. Diğer temizlik süreçlerinde de (yüz yıkama, duş alma vb.) aynı şekilde davranın ve banyo yaparken mümkün olduğunca hızlı olun.



Biliyor muydunuz...?

TSUNAMI Japonca bir kelimedir: "**TSU**" koy anlamına gelir ve "**NAMI**" dalga anlamına gelir. İngilizcede, bu gelgit dalgası olarak bilinir.

Deney: kendi girdabınızı yapın

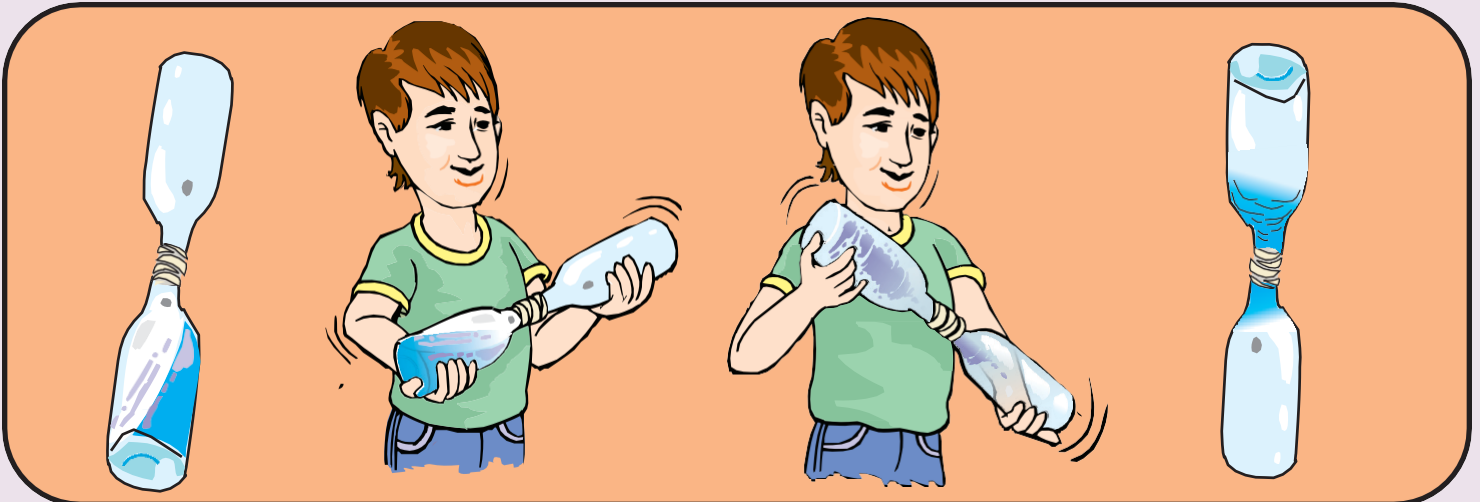
Gerekli malzemeler:

- Aynı boyutta iki plastik şişe- ne kadar büyük olursa o kadar iyi.
- Yapışkan bant
- İsteğe bağlı: Suyu daha ilgi çekici hale getirmek için gıda boyası, boya veya mürekkep.



Yönerge:

- 1.Şişelerden birini alın ve en az yarısına kadar suyla doldurun. Eğer isterseniz renklendiriciyi şimdi ekleyin.
- 2.İki şişeyi ağızlarını bir araya getirerek bantla yapıştırın. Suyun bir şişeden diğerine akması gerektiğinden, şişelerin ağızlarını güvenli bir şekilde bir araya getirmek için yeterli düzeyde bant kullandığınızdan emin olun. Suyun sızıp sızmadığını kontrol edin.
- 3.Şişeler sıkıca sabitlendiğinde, Suyun dönmesini sağlamak için dairesel hareketlerle şişeleri sallayın. Su hızlı bir şekilde hareket ederken, boş şişeyi düz bir yüzeye, örneğin bir masaya, zemine veya sandalyeye yerleştirin.
- 4.Şimdi, yerçekimi suyu diğer şişeye çekerken gözlemleyin. Suyun bir şişeden diğerine geçerken ki hareketi, bir kasırganın veya hortumun girdabına benzer. Ancak bu olaylardaki madde su değil, su buharı ile dolu havadır.



Afet riskini azaltma okulda başlar.

Güvenli okullar inşa etme

Okul, toplum için bir alandır. Güvenli bir okul, yönetmeliklere uygun bir şekilde kaliteli malzemeler kullanılarak güvenli bir yerde inşa edilir. Böylelikle yerel bölgenin ve orada yaşayan insanların özellikleri dahil edilebilir.

Afet riskini azaltma okulda başlayacaksa; eğitim kurumları, eğitim haklarını kullananları -bu çocukları ve eğitim topluluğunun diğer bireylerini içerir korumak için depreme, kasırgalara, fırtınalara karşı dayanıklı olmalıdır.

Bir afet sırasında insanlara barınma olanağı sağlayan okullar topluma örnek teşkil edebilir. Yerel yönetimler ve insanlar, okul kadar güvenli evler, ofisler, fabrikalar, sağlık merkezleri ve dükkanlar inşa etmek isteyeceklerdir.

Sizi koruyan bir okulun bakımını sağlamak

İyi korunmuş güvenli bir okul, öğrencilerini koruyacak ve bir afetten sonra bile eğitimin devam etmesini sağlayacak bir okuldur.

Binalar zamanla hasar görür. Okulun günlük kullanımı da altyapıya zarar verir: Elektrikli araçlar arızalanmaya başlar, çatılar sızıntı yapar ve camlar kırılır. Benzer şekilde, küçük bir yer sarsıntısı hafif hasara, duvarların ve zeminin çatlamasına neden olabilir ya da güçlü bir rüzgar çatının bazı kısımlarını uçurabilir.

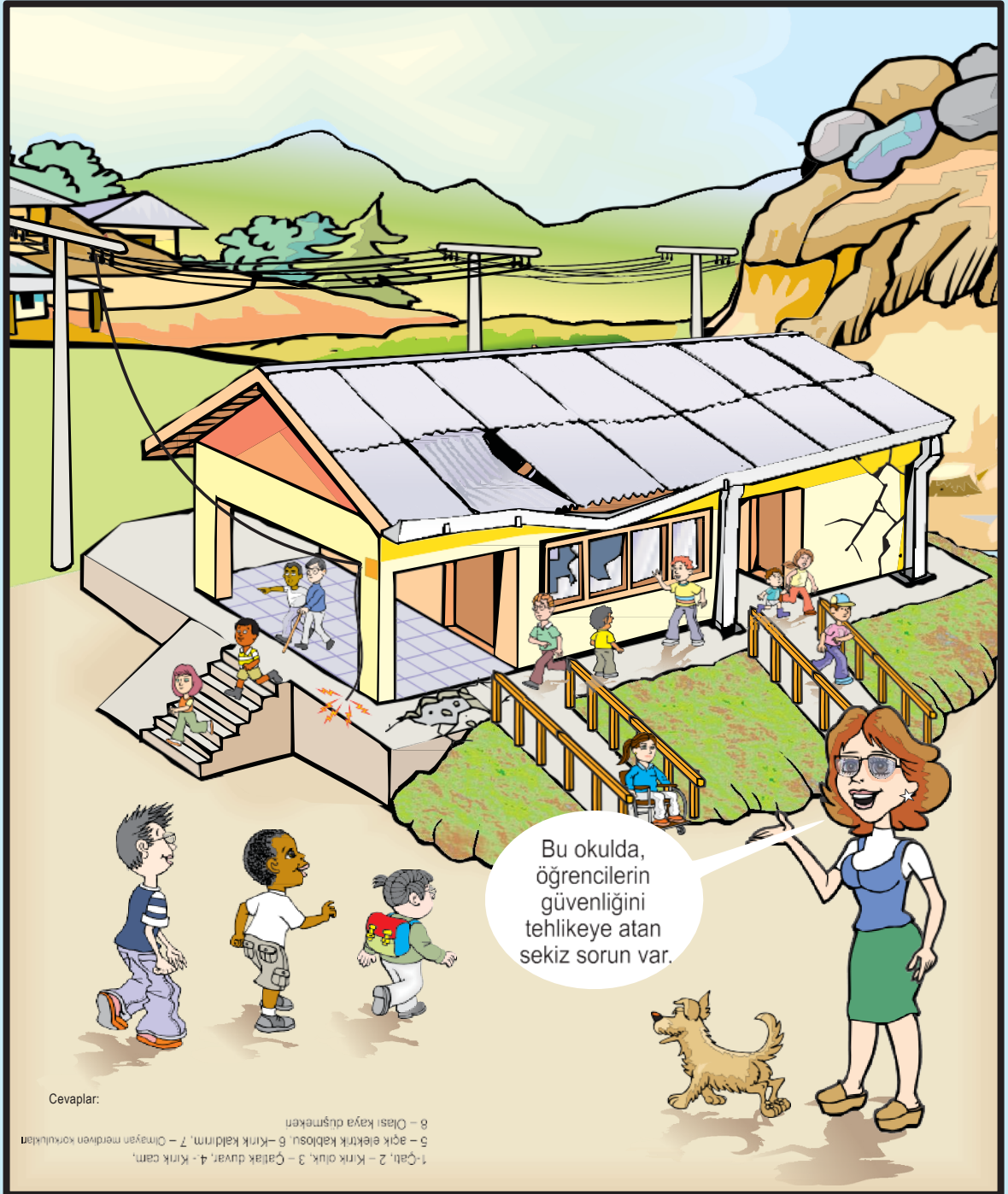
Okul binasının bakımını yapmak, güvenli bir yere inşa etmek kadar önemlidir. Altyapısının bozulmasına izin verirse, okulumuz kısa süre içerisinde tüm toplum için güvenli olmayan bir okul olacaktır. Okulunuz güvenli bir yer mi? Bir yer sarsıntısı, şiddetli yağmur veya yangın olsaydı orada güvende olur muydunuz? Size okulunuzun güvenli olmadığını hissettiren tehditler var mı?

Aşağıda gösterilen okulla ilgili sekiz sorunu bulmanıza yardımcı olacağız. Belediye başkanlığı ve yerel demirci/hırdavatçı/usta, öğrencilere okullarını onarmaları ve herkes için güvenli hale getirmeleri amacıyla bir kampanya düzenlemelerinde yardımcı olacak.

Öğrenme yoluyla afet riskini azaltma için birlikte çalışma

Okul binasını güvenli hale getirmek afet riskini azaltmanın sadece bir yönüdür. Afet riskini azaltma okulda başladığında çocuklar güvenli bir çevrede yaşama hakkına sahip olduklarını ve riskleri önlemeye ve afetleri azaltmaya yardımcı olacak küçük günlük eylemlerle çevrelerini ve doğayı koruma sorumlulukları olduğunu da öğrenirler.

Tüm çocukların, kendi çalışma gruplarını oluşturma, risk önlenme ve afetin azaltılmasına nasıl katkıda bulunmak istediklerine birlikte karar verme hakları vardır.



Cevaplar:

1- Çatı, 2 - Kırık duvar, 3 - Çatık duvar, 4 - Kırık cam, 5 - Açık elektrik kablosu, 6 - Kırık kaldırım, 7 - Olmayan merdiven korukları, 8 - Olası kaya düşme

Okul güvenlik planı

Toplum, okul ve aile güvenliği planları, risk önleme ve afetlerin azaltılması için iyi bir başlangıç noktasıdır.

Plan nasıl olmalı?

Günümüzü planladığımızda, işler genellikle daha iyi sonuç verir. Nereye gideceğimize karar verdikten sonra ne yiyeceğimize ve ne tür aktiviteler yapmak istediğimize ilişkin bir liste yaparız. Daha sonra görev ve sorumlulukları paylaşıyoruz: evi fırına yakın olduğu için Eda ekmeği getirecek; Yağmur peynir, Begüm domates getirecek, Ege'lerin ve Can'ların marketi olduğu için içecekleri ve meyveleri onlar getirecek. Geri kalanlarımız piknik ve oyun malzemelerini getirecek böylece açık havada eğlenebileceğiz. Unutmadan otobüsle gideceğiz.

Riskleri önlemek ve afetleri azaltmak istediğimizde de organize olmaya ve bir plan yapmaya ihtiyacımız vardır. Bu plan, karşılaşacağımız riskleri, güvencenebileceğimiz kaynak ve kapasiteleri belirleyecek ve planımızı uygulamaya geçirmek zorunda olduğumuzda görev ve sorumlulukların dağılımını da gösterebilecektir.

Okul güvenlik planı nasıl hazırlanır?



Organize olmak

Afetin azaltılması toplumdaki herkesin- marangoz, öğretmen, belediye yönetimi, öğrenciler, aileler, mühendisler, çevreciler ve çocuklar- birlik ve beraberliğini, katılımını ve organize olmasını gerektirir. Çünkü herkes çevreyi koruma ve afetleri azaltma sürecinde yaşam koşullarını iyileştirecek kararlara katılma hakkına sahiptir.



Yetişkinler çocukları etkileyen kararlar alırken, çocuklar, düşüncelerini ifade etme ve ifade ettikleri düşüncelerin dikkate alınma hakkına sahiptir.



Tehditi, zarar görebilirliği ve riski belirlemek

Harekete geçmeden önce, ne yapacağınıza karar vermek için neyle karşı karşıya olduğunuzun net olması gerekir:

Öncelikle, tehdidin doğal mı ya da insan yapımı mı olduğunu bilmelisiniz;

Bu tehditlere karşı hangi koşullarda ve ne zaman zarar görebileceğinizi belirlemelisiniz;

Ayrıca, olası tehditle başa çıkmanıza, yani zarar görebilirliğinizi değerlendirmenize yardımcı olacak kapasite ve kaynakları belirlemelisiniz.

23. sayfada bir Risk Haritasını nasıl oluşturabileceğinizi açıklayacağız. Bu aracı, toplumunuz, okulunuz veya ailenizle ilgili tehditleri, zarar görebilirliğini, kapasite ve riskleri belirlemek için kullanabilirsiniz.



Risk önleme için eylemlerin tanımlanması

Tehditleri, zarar görebilirlikleri ve kapasiteleri tanımladıktan sonra, sıra hangi risk önleme eylemlerinde bulunacağınıza karar vermeye gelmiştir. Önleme, risklerden kaçınmak için yaptığınız ve eğer riskler mevcutsa onları kontrol altında tutmak için yapacağınız her şeyi ifade eder. Yani herhangi bir afetin büyük miktarda hasara yol açmasının engellenmesidir.



Hazırlık ve müdahale eylemlerinin tanımlanması

Bir afet her zaman önlenemez, ancak etkisini azaltabilirsiniz. Aileniz ve toplumunuz, yaşadığınız yer nedeniyle insan yapımı ya da doğal tehditlere maruz kalabilir. Hazırlık, afetlerle başa çıkmak için, yani büyük can kayıplarını ve hasarları önlemek için yaptığınız tüm eylemleri ifade eder.

Siz bir toplumun parçası olduğunuzdan aileniz ve okulunuz herhangi bir afetle başa çıkmaya yönelik hazırlıklar için en iyi başlangıç noktasıdır. Hazırlıkların uygulanmasında çocukların katılımı ve görüşleri oldukça önemlidir. Öyleyse devam et, başla!



Planın uygulamaya konulması

Unutmayın, tatbikatlar yaparak planınızı ve eylemlerinizi denemeniz gerekir. Bu adım size, ailenize, okulunuza ve toplumunuza, planın işleyip işlemediğini ve insanların bir afet durumunda gerçekten güvende olabilmeleri için nerelerde iyileştirmeler yapılması gerektiğini gösterir.



Planın güncel tutulması

Plan yılda en az bir kere gözden geçirilmeli ve güncellenmelidir.

Çocukların karşılaştıkları tehditler, niçin zarar görebilir oldukları, kapasiteleri ve risk önlenme ve afetlerin azaltılmasına nasıl katılabilecekleri konusunda televizyon, internet veya radyo aracılığıyla bilgi edinme hakkı vardır.

Kendinizi koruyun: Güvenli alana geçin!

Tahliye, insanların güvenli olmayan alanlardan güvenli alanlara mümkün olan en kısa sürede düzenli olarak taşınması anlamına gelir.

Nereye tahliye edilir?

Her hazırlık planı tahliye için kaçış güzergahı içermelidir. Evinizin bir planına veya çizimine sahip olduğunuzdan emin olun. En güvenli ve en hızlı çıkış güzergahı belirleyin. Ailenize hangi yolları seçtiğinizi söyleyin. Diğer aile üyelerinin fikirlerini de ekleyin. Bu rotanın evinizden, sınıfınızdan veya okulunuzdan hızlı bir şekilde çıkabilmeniz önüne geçecek masa, sandalye, dolap, oyuncak gibi engellerden uzakta olacak bir şekilde belirlenmesi önemlidir. Planınızı kullanarak tahliye güzergahınızı uygulayın.

Özellikle yaşlı insanları, çocukları, özel gereksinimi veya durumu olan tüm bireyleri dikkate alarak tıpkı evde yaptığınız gibi okulda da kaçış güzergahı ve güvenli alanlar belirlenmelidir.

Okulunuzdaki tahliye ekibinde gönüllü olarak yer alın ve acil durumlarda çocuk haklarının nasıl korunacağı konusunda fikirlerinizi paylaşın!

Örneğin, özel gereksinimli bir çocuk için tahliye sürecinde ona destek olmaktan sorumlu partner veya rehber olabilirsiniz. Alarm çaldığında, her ikiniz de tehlike ortadan kalkana kadar birlikte olacağınızı, birbirinizi destekleyeceğinizi ve yönergeleri izleyeceğinizi bileceksiniz.

Bir afet olduğunda aileler her zaman bir arada olamayabilirler. Aile ve okul güvenlik planları, afetlerden sonra aileler için toplanma alanlarının bir listesini içerebilir. Kullanmak isteyebileceğiniz iki öneri:

- Ailenizle bir toplanma noktası kararlaştırın. Bunu her zaman hatırlayın. Hatta bunu bir yere yazabilirsiniz.
- Ailenize sizi nerede bulabileceklerini bildirmek için kullanacağınız telefon numaralarını, e-posta adreslerini ezberleyin ya da yanınızda bulundurun.

Buluşma noktası: _____

Telefon: _____

E-posta: _____

Yardım isteyin! Yetkililer seni korumakla ve eğer afet durumunda aileden ayrı kaldıysan aileni bulman için sana destek olmakla yükümlüdür.



Yaşadığınız yerin organize, hazır ve tahliye eylemlerini desteklemek için gereken kaynaklara sahip olması önemlidir. Daha büyük düzeyde kaybı önlemek için megafonlar, araçlar, önceden belirlenmiş sığınaklar, uyku, yemek ve kişisel hijyen malzemeleri, tıbbi setler ve hastaneler hazır olmalıdır.

Erken uyarı sistemleri, sel tehdidi altındaki birçok toplumda halihazırda mevcut olan çok önemli kaynaklardır.

Çalışma şekilleri şöyledir:

Nehir kenarında yaşayanlar su seviyesini izlemek için gönüllü olurlar. Hepsi yağmur yağdığına nehirdeki değişimleri gözleyebilmek için çeşitli kurumlardan eğitim alırlar. Bu gönüllüler, yağmur yağmaya başladığında su seviyesine dikkat ederler. Nehirden biraz daha yukarıda yaşayan insanlar, daha aşağıdakilere yağış miktarı ve su seviyesindeki değişiklik hakkında bilgi verirler. Nehri gözlemlemeye devam ederler. Nehirdeki su seviyesi belli bir noktayı aştığında, uyarı sisteminden sorumlu kişi alarm düdüğü, siren, ışık veya kapıdan kapıya duyuru gibi yollarla uyarıyı başlatır. Daha sonra insanlar afet destek malzemelerini alarak en güvenli bölgelere gitmeli ve güvenliklerini sağlamalıdır. Bu alanlar, bölge sakinlerinin katılımıyla gerçekleştirilen sel tatbikatı ve eylem planı çalışmalarında belirlenmiştir. Erken uyarı sistemleri, heyelanlar ve gelgit dalgaları gibi diğer tehditler için de mevcuttur.



Bu öğrenci grubuna kaçış güzergahlarını kapatan 10 engeli belirlemeleri için yardımcı olun.

Risk haritaları

Risk haritaları ne işe yarar?

Bir marangoz için çekiç veya testere neyse, risk haritası da öyle bir araçtır. Risk haritaları hazırlandığı anda, toplum veya okulun karşı karşıya olduğu riskleri gösteren bir ayna gibidir. Bu nedenle risk haritalarını güncel tutmak önemlidir.

"Risk haritası", risklerden kaçınmak ve afetleri azaltmak isteyenler için, tehditlerin nereden geleceğini ve kimlerin ve nelerin hasara karşı zarar görebilir olduğunu gösteren bir araçtır. Risk haritası, toplumun bir risk önleme planı belirlenmesine ve afet durumunda yapılacaklara hazırlanmasına yardımcı olur.



Riski belirleyin ve harekete geçin!

Toplumanuzun ve okulunuzun karşı karşıya olduğu tehditleri belirlemek için sosyal bilgiler, tarih, coğrafya ve fen bilgisi derslerinde öğrendiğiniz her şeyi kullanabilirsiniz. Bu, riski analiz etmenize ve önlemenize yardımcı olacaktır.

Harita oluşturmak risk analizinde oldukça kullanışlı bir kaynaktır. Bir harita, tek bir planda çok fazla bilgi içerebilir. Risk haritasıyla, tehditlerin zarar görebilirlik ile ilişkisini ve bir doğa olayı durumunda nasıl bir risk oluşturduklarını gösterebilirsiniz.

Risk haritası bir fotoğraf gibidir - belirli bir zaman ve yeri ifade eder. Resim veya model şeklinde bir risk haritası hazırlayabilirsiniz. Bunu okulunuz ve toplumunuz için yapın. Okul arkadaşlarınız, öğretmenleriniz, aileniz ve komşularınızla birlikte çalışın. Bu öğretmeniniz için toplumda ve yakın çevrede alan gezisi düzenlemek adına iyi bir fırsattır. Böylece vaktinizi, tehditleri, zarar görebilirlikleri, kapasiteleri, kaynakları, riskleri tespit etmek ve öğrendiklerinizi kullanmak için değerlendirebilirsiniz.

Nasıl başlamalı:



Birinci adım: Büyükannenize, babanıza ve yaşlı komşularınıza geçmişte hangi afetlerin meydana geldiğini sorun. Halk veya okul kütüphanelerindeki gazeteler de afetler gibi tarihi olaylar hakkında iyi bir bilgi kaynağı olabilir.

İkinci adım: Toplumunuzu ve okulunuzu etkileyen tüm doğal olguları (toprak kaymaları, seller, kasırgalar, volkanik patlamalar, depremler) harita üzerinde çizin. Yaşadığınız bölgenin kıyılarını, dağlarını, ovalarını, volkanlarını ve su kütlelerini (nehirler, deniz, akarsular) çizmek için coğrafya bilgilerinizi kullanın. Ayrıca, geçmişte meydana gelen afetlerle ilgili tüm tehditleri de ekleyin.

Ardından, çevresel bozulma, fabrikalar, toksik madde veya yakıt dağıtıcıları gibi insan eylemlerinden kaynaklanan tehditleri ortaya çıkarın.

Üçüncü adım: Şimdi, yaşadığınız çevredeki tüm önemli binaları, yani okulları, idari binaları, sağlık merkezlerini, hastaneleri ve itfaiye, polis gibi müdahale kurumlarını veya içme suyu temin kaynaklarını çizmeniz gerekiyor. Bitki yetiştirilen alanları, sokakları ve köprüleri de eklemeyi unutmayın.

Dördüncü adım: Riskler! Sel, deprem, kuvvetli rüzgar ya da fabrika yangını durumunda doğal olayının okul sınıflarına ve kütüphanesine veya bölgenizdeki binalara, hizmetlere ve üretim alanlarına verebileceği hasar miktarını belirleme zamanı geldi. Belki çok az etkisi olur, ya da bazı binalar tamamen yıkılır mı? Her risk seviyesi için renkler veya semboller kullanın.

Beşinci adım: Haritanızda bir afet durumunda en çok desteğe ihtiyaç duyan topluluk gruplarını gösterin: Kreşteki çocuklar, huzurevindeki yaşlılar veya hastanelerdeki hasta insanlar. Ayrıca nehirlerle veya dengesiz yamaçlara yakın evleri işaretleyin.

Altıncı adım: Kaynaklara nereden ulaşabileceğinizi göstermeyi unutmayın. Bunlar, okulunuzu ve toplumu risk önleme ve azaltma konusunda destekleyebilecek kişi ve kuruluşları ve aynı zamanda bir afetle mücadelede size yardımcı olacak kişileri içermelidir.

Bunların tümünü haritanızda göstermek için semboller kullanabilirsiniz. Boyama kalemleri kullanmanın büyük yardımı olacaktır. Kullandığınız semboller herkesin anlaması koşuluyla kendi sembollerinizi bile oluşturabilirsiniz. Bir hastane ya da yanardağ için hangi sembolü kullanabilirsiniz?



Afet durumlarında barınak:

Barınak, insanların tehlikeli durumlarda ya da bir olaydan zarar gördüklerinde, evlerinden ve toplumlarından ayrılmaya mecbur kaldıklarında GÜVENLE yerleşebilecekleri bir alandır.

Barınak besin, yaşam alanı ve uyku alanı, tıbbi bakım ve güvenlik sağlar. İnsanlara kendi evlerine dönene kadar kısa bir süreliğine (çok uzun süre değil) barınak sunulur.

Çoğu toplumda barınak olarak kullanılacak güvenli yerler bulunmaktadır: İbadethaneler, topluluk evleri, spor salonları veya eğitim merkezleri gibi. İnsanlara ayrıca çadırlar verilebilir ya da geçici kamplar kurulabilir. Aynı zamanda, güvenli bölgede olmak koşuluyla büyüklerinizin evlerinde kuzenlerinizle veya bazı arkadaşlarınızla birkaç günlüğüne kalabilirsiniz.

Eğer sen ve ailen bir barınağa gitmek zorunda kalırsanız, aşağıdakilerin farkında olmanız önemlidir:

- Haklarınız: Çocuklar asla yalnız değil fakat aileleriyle barınma hakkına sahiptir.
- Unutmayın, diğer insanlarla paylaşımda bulunuyor olacaksınız: Dost canlısı olun ve olabildiğince işbirliği yapın.
- Barınak kurallarına uyun.
- Herhangi bir kötü muamele, sömürü, saldırganlık veya kötüye kullanma durumuna müsaade etmeyin. Birisi size zarar vermek istiyorsa bunu derhal bildirin!
- Eğlenmeye çalışın! Muhtemelen orada oynayabileceğiniz başka çocuklar olacak.
- Hastalık ve kazaları önlemek için: kendinizi temiz tutun, ellerinizi sık sık yıkayın ve tehlikeli alanlardan uzak durun.
- Peki ya evcil hayvanınız? Aile planınızın bir parçası olarak evcil hayvanınızın nerede barındırılacağına karar vermek iyi bir fikir olabilir.

Şu anda, okulunuz bir barınak olarak kullanılıyorsa, eğitimine ne olacağını soruyor olabilirsin. Belki de yerel yetkililerin, aileler evlerine dönene kadar, çocukların eğitimlerine ara vermelerinin gerekli olduğunu düşünüyorsun. Fakat en iyi cevap kesinlikle bu değil!

Güvenli okullar her zaman acil durumlarda barınak olarak kullanılacaktır. Öğrenciler ve yerel toplum, okulun halkı barındıracak kaynaklara ve kapasiteye sahip olup olmadığına ve bir okul ve aynı zamanda bir barınak olarak nasıl faaliyet gösterebileceğine karar vermelidir.

Okulunuzun bir barınak olarak faaliyet göstermesi için karar vermeniz veya yapmanız gerekenlerin bir listesi. Görüşlerin, fikirlerin ve desteğin önemlidir:

- Okulun bir haritası veya taslağı.
- Birlikte yaşama kuralları.
- Okul binası ve içindeki mobilyaların bakımı/korunması ile ilgili kurallar.
- Barınabilecek maksimum kişi sayısı.
- Okulun bir barınak olarak ne kadar kullanılabilmesine ilişkin öneriler.
- Herkesin tuvaletleri, yemek odasını, mutfağı, kütüphaneyi ve derslikleri nerede bulacağını bilmesi için okulun etrafına işaretler koyun.
- Herkes için destek birimleri oluşturun.
- Oyunlar organize edin, böylece çocuklar biraz eğlenebilir.
- Eğitimin yapılabileceği alternatif yerlere karar verin.



ARTÇI DEPREM: Bir deprem ya da büyük bir yer sarsıntısından sonra meydana gelen sarsıntılar.

KAPASİTE: Kapasite, bir afet riskini ve afetin etkilerini azaltmak için, bir toplumda var olan güç ve kaynakların birleşimidir. Kapasite, fiziksel, kurumsal, sosyal veya ekonomik araçların yanı sıra liderlik veya yönetim gibi kişisel veya kolektif özellikleri içerebilir. (Words into Action. A Guide for Implementing the Hyogo Framework. 2007'den.)

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ: Benzer zaman dilimlerinde gözlemlenmiş doğal iklim değişkenliklerine ek olarak, doğrudan ya da dolaylı olarak dünyanın atmosferinin yapısını değiştiren insan etkinliklerine bağlı gerçekleşen iklimde bir değişkenlik. (The United Nations Framework Convention on Climate Change tarafından yapılan tanım)

AFET: Bir afet, bir tehdidin toplum üzerindeki etkisinin sonucudur. Afetin etkileri, belirli bir tehlide karşı toplumun zarar görebilirlik derecesine veya bu tehditle başa çıkma kapasitesine bağlıdır.

AFET ÖNLEME: Bir durumun afete dönüşmesini önlemeye yönelik eylemler.

KURAKLIK: Dünya'nın bir bölgesinde toprağa, ekinlere, hayvanlara ve hatta insanlara bazen ölümle sonuçlanan ciddi zararlara neden olan yağışsız geçen bir zaman dilimi (aylar-yıllar).

DEPREM: Yerkabuğuda meydana gelen güçlü hareketler. Bu hareketler yer kürenin içinde meydana gelir ve ciddi hasara neden olabilir.

EL NINO, LANINA: Birkaç yılda bir meydana gelen iklim olayı. Bu olay, Ekvator Pasifik'in yüzey suları Peru ve Ekvador kıyıları boyunca normalden daha sıcak (El Nino) veya daha soğuk (La Nina) olduğunda başlar. Bu durum, dünyanın çeşitli yerlerinde sellere, kuraklıklara, orman yangınlarına ve diğer olağandışı olaylara neden olabilir.

ACİL DURUM MALZEMELERİ: Her ailenin hazırladığı ve acil bir durumda kolayca yanlarına alabilecekleri kaynaklardır. Bu malzemeler, dayanıklı gıdalar, içme suyu, giysiler, el feneri ve piller, radyo ve ilk yardım çantasını içermelidir.

EROZYON: Kötü toprak kullanımı, rüzgar ve yoğun yağışa bağlı olarak gerçekleşen süreçtir.

YANGIN: Üç faktör arasında gerçekleşen kimyasal reaksiyon: oksijen, ısı ve yanıcı madde veya kontrolsüz bir yangında bir veya çeşitli malzemeler tüketildiğinde ortaya çıkan bir fenomendir. Aşağıdakileri içeren bir zincirleme reaksiyon olmalıdır : yangının meydana gelmesi için oksijen, ısı ve yanıcı madde.

SEL: Genellikle şiddetli ve yoğun yağışın neden olduğu toprağın ememeyeceği kadar çok miktarda su kütlesinin varlığıdır.

ORMAN YANGINLARI: Ormanları, ormanlık alanları, bitki örtüsünü ve hayvan türlerini yok eden kontrolsüz yangınlar. Bu yangınlar kontrolden çıkabilir ve geniş alanlara kolayca yayılabilir. Yanan malzeme ya da bitki örtüsüne bağlı olarak, bu yangınlar orman yangınları, ağaç yangınları, otlak yangınları veya turbalık alan yangınları olarak adlandırılır.

SERA ETKİSİ: Dünyaya güneşten enerji gelir ve bu enerjinin tamamı uzaya kaçamaz. Su buharı karbondioksit gibi atmosferdeki bazı gazlar güneşten gelen enerjiyi tutarlar. Enerjinin tutulması veya sera gazları gereklidir fakat çok fazla gaz çevre için tehlikeli olabilecek yüksek ısı artışlarına neden olur.

KASIRGA: Denizde başlayan ve hortum gibi büyük daireler oluşturarak dönen ve yağmurların eşlik ettiği kuvvetli rüzgarlar. Siklonlar ve tayfunlar olarak da bilinirler. Ekvator bölgesinde her yıl 80 ila 100 arasında fırtına yaşanmaktadır. Atlantik kasırga sezonu 1 Haziran'da başlar ve 30 Kasım'da sona erer. Kuzeydoğu Pasifik'te, 15 Mayıs'ta başlar ve 30 Kasım'da sona erer.

HEYELAN (TOPRAK KAYMASI): Toprak yeterince sağlam olmadığı için hızla veya yavaşça yokuş aşağı kayan kayalar, arazi ve bitki örtüsü. Aşırı yağış olduğunda veya depremler veya volkanik patlamalar olduğunda heyelan meydana gelebilir. İnsanlar evlerini yanlış yerlerde inşa eder veya çok fazla ağacı keserse, toprak çok yağmur yağdığında kolayca hareket edebilir ve bu da riski artırır.

ZARAR AZALTMA: Tehditlere karşı kırılganlığı azaltmak üzere alınan önlemler.

İSTİLA: Çok sayıda böcek ya da hayvanın bir ürüne zarar vermesi gibi insanları ya da toplumu etkileyen büyük felaket.

DİRENÇLİLİK: Potansiyel olarak tehditlere maruz kalan sistemin, topluluğun veya toplumun, kabul edilebilir bir işlev ve yapı seviyesine ulaşmak veya sürdürmek amacıyla, direnç veya değişim yoluyla uyum sağlama kapasitesi . (Birleşmiş Milletler Afetlerin Azaltılması için Uluslararası Strateji . 2004)

RİSK: Bir tehdidin (deprem, kasırga vb.) ciddi ekonomik, sosyal ve çevresel sonuçları olan bir afete dönüşme olasılığı.

RİSK YÖNETİMİ: Toplumun herhangi bir tehdidi yönetebilme ve riskin afetle sonuçlanmasını önleyebilme yeteneğidir.

RİSK HARİTASI: Risk haritası, toplum için önemli olan okullar, hastaneler, idari binalar ve diğer önemli binalar ile aynı zamanda ekili alanlar ve parkları gösteren bir çizim ya da modeldir. Ayrıca nehirler ve diğer olası sel kaynakları, heyelan bölgeleri ve tehlikeli yanardağlar gibi potansiyel tehlike bölgelerini de gösterir. Risk haritaları aynı zamanda haritadaki unsurların ne ölçüde tehdit oluşturduğunda gösterir (düşük, orta, yüksek).

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMA: Gelecek nesillere zarar vermeden günümüzün ihtiyaçlarına uygun bir kalkınma biçimidir. Bu, doğanın insanlar için, insanların da doğa için bir tehdit haline gelmemesini sağlamak anlamına gelir.

TEHDİT: Tehdit, bir toplum için tehlikeyi işaret eden/ gösteren/ doğal veya insan ürünü bir olayın gerçekleşme olasılığıdır. Örneğin, bir yanardağın yakınında yaşıyorsanız, belki uzun yıllar ortaya çıkmayacak olmalarına rağmen patlamalar bir tehdittir.

TORNADO: Karada dönen şiddetli rüzgarlar.

TSUNAMI veya GELGİT DALGASI: Denizaltı depremi, volkanik patlama veya heyelanın neden olduğu bir dizi dev dalga.

VOLKANİK PATLAMA: Yerkürenin iç kısımlarından yanardağlar aracılığıyla lav, kül ve toksik gazların püskürtülmesi ve yayılması.

ZARAR GÖREBİLİRLİK: Bir toplumun risk olarak adlandırdığımız insan ürünü ya da doğal olayların birinden etkilenme tehlikesi olduğunda ortaya çıkar."

Bibliyografya ve referanslar

IDNDR, "Learning about Natural Disasters: Games and Projects for you and your friends". IDNDR 1990-2000. A Stop Disasters publication for the International Decade for Natural Disaster Reduction.

CNE, UNICEF, "Guía de la comunidad educativa para la reducción del riesgo y desastre. Prevención y protección de la niñez y la adolescencia". Consejo Local de Protección de la Niñez de Upala; Dirección Regional de la Educación de Upala; Comité Local de Prevención de Riesgos y Atención de Emergencia; Comisión Nacional de Prevención de Riesgos y Atención de Emergencia (CNE) and UNICEF.

IFRC, "Serie: Es mejor Prevenir...Educación Comunitaria para la Prevención de Desastres". Folleto 1. Federación Internacional de Sociedades de la Cruz Roja. San Jose, Costa Rica 1997

Comite Local de Emergencia de Cali, "Prevención y Atención de Desastres: Guía Basica", Colombia 1993.

SIMPAD, "Brigada Escolar de Prevención: Somos los amigos que te enseñan cómo debes prevenir y actuar en casos de desastre" Alcaldia de Medellin, Secretaria Privada, Sistema Municipal para la Prevención y Atención de Desastres SIMPAD. Colombia 1995.

CNE, "Plan Comunal de Emergencia". Comisión Nacional de Emergencia de Costa Rica. San Jose, Costa Rica, 1994.

CNE, "Plan Familiar de Emergencia". Comisión Nacional de Emergencia de Costa Rica. San Jose, Costa Rica, 1994.

Wilches-Chaux Gustavo, Wilches Castro Simón. "¿Ni de riesgos! Herramientas sociales para la gestión del riesgo". Publicación del Fondo para la Reconstrucción y Desarrollo Social del Eje Cafetero (FOREC), Bogota 2001.

FUDECIT, "Ciclo Tecnico del Manejo del Riesgo". FUDECIT/FIA-REDCOMAC, Sostenibilidad Comunitaria, El Salvador. Setiembre del 2002.

"Hablemos sobre los deslizamientos de tierra". Serie Prevención de Desastres, N° 2. Manizales, Colombia, febrero 1991.

Instituto de Prevención Sísmica, Ministerio de Educación de la Provincia de San Juan, "Prevención sísmica: Manual de adiestramiento para docentes de nivel primario", 2da. Edición. San Juan, Argentina. 1998.

Grupo Anaya, "Diccionario Anaya de la Lengua", Spain.

CODECE, "Por los caminos de la Naturaleza". 1994. San Jose. Costa Rica.

Asociación Equipo de Maiz. "El Cambio Climático". El Salvador. 2004

Ecopibes.Com. En: Ecopibes_com. El efecto invernadero. En: <http://www.ecopibes.com/problemas/invernadero/hacer.htm>

Katkıda bulunanlar

"Afetleri önlemeyi öğrenme" broşürü/kitapçığı ve "Riskland" oyununu içeren bu eğitim materyali, UNICEF Amerika ve Karayipler Bölge Ofisinin (TACRO) değerli desteğiyle ISDR Latin Amerika ve Karayipler Bölge Ofisi tarafından hazırlanmış ve düzenlenmiştir. (UNISDR: Birleşmiş Milletler Afetlerin Azaltılması Uluslararası Stratejisi). Değerli katkıları için aşağıdaki kişilere ve kurumlara teşekkür ederiz:

Kosta Rika Ulusal Risk Önleme ve Acil Durum Hizmet Komisyonu, Çocukları Kurtarın Vakfı (Pedro Ferradas, Save the Children), Claudia Hincapié (Colombia), Nayda Medrano (El Salvador), Gerardo Monge (CNE, Costa Rica), Juan Carlos Fallas (Ulusal Meteoroloji Enstitüsü, Costa Rica) and Gustavo Wilches-Chaux (Colombia), Hilda Aguilar and Rebeca Nuñez, Özel Eğitim Bölümü, MEP (Costa Rica).

Bu materyalin basımı, Avrupa Birliği İnsani Yardım Ofisi (ECHO), Afetlerin Azaltılması Uluslararası Stratejisi (ISDR) ve UNICEF in (TACRO) desteğiyle sağlanmıştır.

İçerik güncelleme: Alice Brenes. İllüstrasyon: Ronald Porras. Grafik tasarım: Mario Barrantes ve Karina Barrantes .

Eğitim Setinin Türkçe'ye uyarlanması ve basımı:

Bu eğitim setinin Türkçe'ye uyarlanması ve basımı Anadolu Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinasyon Birimi tarafından desteklenen 1910E149 numlu "Riskland Eğitim Setinin Türkçe'ye Uyarlanması ve Öğrencilerin Afet Bilinci Düzeylerine Etkisi" adlı proje kapsamında gerçekleştirilmiştir. Proje ekibi, Prof. Dr. Hatice Ferhan Odaş (yürütücü), Doç. Dr. Hıdır Karaduman, Arş. Grv. Dr. Ümrân Alan, Arş. Grv. Okan Yetişensoy ve Arş. Grv. Dr. Remzi San'dan oluşmaktadır. Türkçe uyarlama kapsamında illüstrasyonlar Arş. Grv. Dr. Remzi San, grafik düzenlemeleri ise Pelinsu Acartürk tarafından gerçekleştirilmiştir.





ISDR



P.O. Box: 0843-03441 Panama, Panama
Phone: (507) 317-1124, 317-1120 - 317-0775

Fax: (507) 317-0600
eird@eird.org

www.eird.org
www.unisdr.org
www.crid.or.cr

unicef 

UNICEF (TACRO),
P.O Box 0843-03045
Panama City, Panama
Phone (507) 301-7400
Fax (507) 317-0258

www.unicef.org
www.unicef.org/lac

 ANADOLU
ÜNİVERSİTESİ

Anadolu Üniversitesi
Telefon: +90 222 335 05 80
Faks: +90 222 335 36 16
www.anadolu.edu.tr
gensek@anadolu.edu.tr

